

De sigarenindustrie in Boxmeer.

Maar ook in Boxmeer heeft de sigarenfabrikage een belangrijke plaats ingenomen in de plaatselijke nijverheid. Al in 1851 moet er een sigaren"fabriek" zijn gesticht, want het Boxmeers Weekblad meldt op 14 oktober 1876 het 25-jarig bestaan van de sigarenfabriek van v.d. Ven. Volgens het gemeenteverslag over 1853 is er, naast de 2 katoendrukkerijen (met 30 arbeiders, 16 kuipen en 2 ketels) en de pannen- en steenbakkerijen (totaal 28 arbeiders) ook een tabaks- en sigarenfabriek met 10 arbeiders. Dit zal wel de fabriek van v.d. Ven geweest zijn. De gemeenteverslagen blijven dan een hele tijd erg vaag voor wat de verslaglegging over de sigarenindustrie betreft, mogelijk ook omdat men twijfelde of men die nijverheid nu moest onderbrengen bij de fabrieken of bij de ambachten. In 1859 staat wel in het verslag vermeld, dat de sigarenfabriek (met 10 personen) in dat jaar 500.000 sigaren fabriceerde. Dit lijkt mij vrij hoog; immers zoals eerder vermeld werden er 8 jaar later in heel Brabant 33.500.000 sigaren vervaardigd. Hoe het ook zij, de sigarenfabriek (v.d. Ven) was er dus nog.

Eerst vanaf ca. 1871 wordt de sigarenindustrie hetzij als fabrieks-nijverheid, hetzij als ambacht min of meer regelmatig in de gemeenteverslagen vermeld. In dat jaar vermeldt het verslag 3 tabaks-/sigaren-fabrieken waar op dat moment 19 mensen werkzaam zijn, waarvan 8 beneden de 16 jaar. Deze vorm van kinderarbeid komen wij in de opvolgende verslagen steeds weer tegen (het zijn kinderen in de leeftijd van 12 tot 16 jaar), later staat ook het aantal vrouwelijke werknemers vermeld.

In 1880 zijn er 5 sigarenfabrieken waarin in totaal 100 personen werkzaam zijn; speciaal vermeld wordt dan de fabriek van Boes, waar totaal 45 personen (waaronder 15 kinderen) werkzaam zijn. In de verslagen omtrent de nijverheid komen wij de naam Boes dan verschillende malen weer tegen, maar ook duikt dan weer, als fabriek, de naam van v.d. Ven op (dit bedrijf had dus in 1876 al het 25-jarig bestaan achter de rug). Ook zien wij dan voor het eerst in 1880 als fabrikant Achterberg & Co. verschijnen. Dit drietal blijft naast de ambachtelijke bedrijfjes (huisindustrie) voorlopig in de Boxmeerse tabakswereld de toon aangeven. De grootste hiervan is wel de fabriek van Boes, hoewel het aantal in dat bedrijf werkzame Boxmerenaren langzaam terugloopt.

Verdienden in 1882 nog 85 personen bij Boes hun brood, in 1886 zijn dit er nog 72, te weten 40 mannen, 16 vrouwen en 16 kinderen en in het jaar 1893, waarin het bedrijf van Boes voor het laatst (als fabriek) vermeld wordt, werkten daar 30 mannen, 9 vrouwen en 8 kinderen.

Van 1894 tot 1900 haalt geen van de sigarenbedrijven in Boxmeer meer de norm om als "fabriek" in het gemeenteverslag te komen, d.w.z. er werken daar dan minder dan 20 personen en er wordt geen mechanische kracht gebruikt. Toch moet in 1894 het bedrijf van Verkuijl zijn ontstaan, dat nog geruime tijd in het Boxmeerse gevestigd is geweest.